

مشاورت کردن در کارها از قوی رایی مردم باشد و از تمامی عقل و پیش‌بینی: مشورت در کارها نشانه هوشمندی، دانایی و آینده نگری انسان است

چه هر کس را دانشی باشد و هر یکی چیزی داند؛ یکی بیشتر و یکی کمتر: چون هر کسی دانشی دارد و چیزی می‌داند؛ بعضی‌ها بیشتر می‌دانند و بعضی‌ها کمتر و یکی دانشی دارد و هرگز به کار نبسته است و نیازموده: بعضی‌ها دانشی دارند و هرگز از آن استفاده نکرده‌اند و آن را امتحان نکرده‌اند و یکی همان دانش داند و کار بسته است و آزموده: و بعضی‌ها همان دانش را دارند و از آن استفاده کرده‌اند و آن را کرده‌اند

مثل این، چنان باشد که: یکی باشد که بسیار سفر‌ها کرده باشد و جهان بسیار دیده و سرد و گرم چشیده و در میان کارها بوده‌با آن کس برابر نتوان کرد که هرگز سفر نکرده باشد و ولایت‌ها ندیده: مثلاً آن کسی که سفرهای زیادی کرده و دنیا را دیده و تجربه‌های بسیاری کسب کرده است و کارهای بسیاری انجام داده باشد، با کسی که هرگز سفر نکرده باشد و شهرهای مختلف را ندیده باشد نمی‌تواند یکسان باشد و از این رو گفته‌اند: تدبیر با دانایان و پیران و جهان دیدگان باید کرد: به همین دلیل گفته‌اند: برای انجام کارها باید با عاقلان و کهنسالان و افراد با تجربه مشورت کرد

و نیز یکی را خاطر تیزتر باشد و در کارها زودتر تواند دید و یکی کندفهمی باشد: و همچنین یکی هوش بیشتری دارد و نتیجه کارها را زودتر می‌تواند پیش‌بینی کند و یکی هوش کمتری دارد و دیرتر می‌فهمد و تدبیر ده تنه چون زور ده مرد باشد: همانطور که زور ده نفر از زور یک نفر بیشتر است فکر و اندیشه ده نفر هم از فکر و اندیشه یک نفر بیتر کار می‌کند

همه جهانیان معتقدند که هیچ آفریده، داناتر از پیغمبر (ص) نبوده است: همه جهانیان به این عقیده دارند که هیچ آفریده‌ای در دنیا داناتر و عاقل‌تر از پیغمبر (ص) نبوده است

و با این همه فضیلت و معجزات که او را بُود، خدای (تعالی) او را می‌فرماید: «وَشَاعَرَهُمْ فِي الْأَمْرِ»: و با این همه خردمندی و معجزه‌ها که پیامبر داشت، خدای بلند مرتبه به او می‌فرماید: در کارها با دیگران مشورت کن یا محمد چون کاری کنی و یا مهّمی تو را پیش آید، با یاران خوبیش تدبیر کن: ای محمد زمانی که می‌خواهی کاری را انجام بدھی و یا موضوع مهّمی پیش آمد با یاران خود مشورت کن

مشاورت ناکردن در کارها، ضعف رایی باشد و هیچ شغلی بی مشورت، نیکو نباید: مشورت نکردن در کارها نشانه بی‌عقلی است و هیچ کاری بدون مشورت به خوبی انجام نمی‌شود